

Mijn eerste baan (1972)

‘Wat vind je belangrijker: bij ons werken of je studie?’ Hoofdredacteur EM keek me streng aan boven de bril die halverwege zijn neus hing. Daar weer boven was zijn grote ronde hoofd kaal, er hingen alleen nog enkele slierten grijs haar rond zijn oren. Ook zijn pak was grijs, maar wel donkerder grijs. Hij was de enige op kantoor die altijd een pak droeg. Naast hem zat sportredacteur SJ. Hoewel ik die gedurende de laatste weken had leren kennen als een spraakzaam en altijd goedgemutst persoon, keek hij nu ernstig zwijgend voor zich uit. Hij wekte de indruk dat hij liever ergens anders zou zijn. Waarom was hij dan hier? Omdat er een getuige moest zijn bij hetgeen nog komen ging? Ik werd me er opeens van bewust dat ik wat in elkaar gedoken zat op mijn stoel voor het bureau, alsof ik ergens schuldig aan was. Ik ging wat meer rechtop zitten.

Ik was achttien jaar en nog maar een maand in dienst. Een proefperiode. Mijn eerste baan. Ik had gereageerd op een advertentie, was uitgenodigd voor een gesprek en tot mijn verbazing meteen aangenomen. Sportredacteur SJ was ook bij het sollicitatiegesprek aanwezig geweest, plus nog een mevrouw van Personeelszaken. Hoofdredacteur EM deed toen heel vriendelijk tegen mij, bijna joviaal, maar tegelijk zat er ook iets in zijn stem dat ik niet helemaal vertrouwde. Ik voelde dat hij anders deed dan normaal. Hij was de baas. Iemand voor wie je op moest passen. En nu was het dan zo ver. Hij had mij onder vuur genomen. Mijn denken blokkeerde

volledig in de geladen sfeer die daarmee gepaard ging. Ik wist ik niet wat ik moest zeggen.

De eerste voorbije maand was ik ingewerkt door de eindredactie op het hoofdkantoor in Alkmaar. Daar legden we de laatste hand aan de artikelen voordat ze in de krant zouden verschijnen. Ik leerde er teksten fatsoeneren, tot de kern inkorten en er pakkende koppen bij maken. Ik bleek best goed in dat werk en het gaf me voldoening om het resultaat later in de krant te zien staan. Het bureau van sportredacteur SJ stond naast het mijne. Er stonden nog vier andere bemande bureaus in de grote werkruimte. De hele dag klonk er het geratel van de schrijfmachines, af en toe onderbroken door de telefoon of een sterk verhaal van een der redacteurs, vaak gevolgd door gezamenlijke lachsalvo's. Dat ik erbij zat schenen ze heel normaal te vinden. Hoofdredacteur EM verbleef in een apart kamertje verderop in de gang en liet zich weinig zien. Zijn aanwezigheid voelde je vooral door zijn afwezigheid: het besef dat hij elk moment binnen zou kunnen komen.

De plicht om elke dag weer op kantoor te moeten verschijnen en daar tot het eind van de middag te moeten blijven, was mij gelukkig meegevallen. Van tevoren had ik daar wel tegenop gezien. Het was nieuw voor me – ik was tot nu toe in mijn leven alle vrijheid gewend geweest. Toch bleef er iets wringen. Soms, midden in de hectiek van de werkdag, vroeg ik mij af of dit eigenlijk wel was wat ik wilde. Of ik niet verlangde naar een heel ander soort bestaan, al wist ik nog niet wat dan precies. Ook vond ik dat ik mij in mijn leven verder zou moeten ontwikkelen en dat ik daar dan iets mee moest doen. Misschien wel schrijver worden, of leraar, in ieder geval

beter worden in het knutselen met taal. Op de HBS had ik daar plezier in gekregen, ook omdat ik veel waardering ontving voor mijn opstellen. Daarom was ik aan mijn avondstudie MO Nederlands begonnen. Journalist zijn leek mij een acceptabele optie naast de studie, dan kon ik intussen daadwerkelijk en op een andere manier verder oefenen met schrijven. Dus had ik gesolliciteerd.

Na de eerste maand werd ik gedetacheerd bij Dagblad Kennemerland in Beverwijk – één van de ‘Verenigde Noordhollandse Dagbladen’, zoals het concern heette. Daar zou ik het veldwerk gaan doen: verslaggeving, reportages, interviews, echte journalistiek. Dat leek me wel wat, ik had er best zin in. Gisteren was mijn eerste dag bij Dagblad Kennemerland. Ik had kennisgemaakt met mijn twee nieuwe collega’s, veel koffie gedronken en wat stukken gelezen. ’s Avonds moest ik naar college in Amsterdam. Om zes uur zou het beginnen, dus vertrok ik om vier uur van kantoor. Mijn collega’s hadden gezegd dat dit geen probleem was. Echte journalisten werken immers niet van negen tot vijf. Het nieuws liet zich niet beperken tot vaste tijden, ik zou gaan rondzwerven en schrijven wanneer en waar het zo uitkwam. Misschien ook wel ’s nachts en thuis. Geen punt.

Maar toen ik vanmorgen om half negen het kantoor in Beverwijk binnenkwam, lag er een briefje op mijn bureau. Ik moest om elf uur bij de hoofdredacteur in Alkmaar zijn. Er stond geen uitleg bij. Een van mijn collega’s zei dat er gisteren aan het eind van de middag voor mij was gebeld vanaf het hoofdkantoor (hij wist niet

waarover) en dat ik toen niet bereikbaar bleek te zijn. Ik was al weg.

De busrit naar Alkmaar duurde bijna een uur. En nu zat ik hier, tegenover de man die onverbiddelijk op mijn reactie wachtte. *Wat vind je belangrijker: bij ons werken of je studie?* Ik moest langzamerhand echt iets gaan zeggen, de stilte werd steeds pijnlijker.

‘Mijn studie,’ hoorde ik mezelf mompelen. Het was de waarheid. Dat was immers mijn ontwikkeling, mijn toekomst. Er was na de vraag van de hoofdredacteur niets slims in me opgekomen dat de waarheid zou kunnen verhullen of verzachten, bijvoorbeeld dat de studie ten goede kwam aan mijn werk of zoiets. Ik gaf geen enkele toelichting.

‘Nou,’ bromde de hoofdredacteur boos en zonder mij nog aan te kijken, misschien omdat ik hem de argumenten had ontnomen die hij had willen uitspreken. ‘Dat is dan duidelijk. We beëindigen de proefperiode. Je kunt zodadelijk even bij Personeelszaken langsgaan. Ik wens je het beste voor de toekomst.’

De sportredacteur schoof wat met zijn stoel en mompelde nog iets dat klonk als ‘Jammer.’

Ik gaf geen hand ten afscheid, daar vroeg hun lichaamstaal niet meer om. Ik bracht iets van ‘Dag’ uit en verliet de ruimte.